

Іраїда ГАЛЕНКО

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНА РОБОТА
КАФЕДРИ СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
ЛЬВІВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ
(1889–1918)**

Остання чверть XIX ст. в європейському мовознавстві відзначалася бурхливим розвитком славістики на засадах компаративізму, що сприяло відкриттю кафедр слов'янської філології в багатьох університетах Європи. У 1878–1879 рр. на філософському факультеті Львівського університету розпочали свою науково-педагогічну діяльність двоє молодих талановитих приват-доцентів, дипломованих спеціалістів з порівняльної граматики слов'янських мов – Антоні Каліна й Олександр Брюкнер. Однак австрійський уряд не поспішав відкривати в університеті кафедру слов'янської філології і тривалий час не реагував на листи до міністерства А.Каліни і декана О.Огоновського, в яких обґрунтовувалася доцільність створення у Львові такого наукового осередку, де викладання слов'янських мов поєднувалося б із систематичним проведенням наукових досліджень цих мов на порівняльно-історичному ґрунті. Нарешті 24 січня 1889 р. А.Каліна одержав звання надзвичайного професора порівняльної філології слов'янських мов, і в зимовому півріччі 1888/1889 академічного року в університеті почала функціонувати кафедра слов'янської філології під назвою “Zakład porównawczej filologii języków słowiańskich, literatury i sztuki”.

Першим професором слов'янської філології Львівського університету став Антоні Каліна (1846–1906) – О.Брюкнер з 1881 р. працював у Берлінському університеті. Майже двадцять вісім років творчого життя цього талановитого ученого й енергійної людини пов'язано з Львівським університетом. Тут він 30 березня 1878 р. габілітувався на доцента порівняльної граматики слов'янських мов, представивши працю “Rys historyi samoglosek staropolskiego języka w porównaniu z innymi językami”, і вже 4 червня 1878 р. був затверджений на цій посаді. 28 березня 1892 р. А.Каліна одержав звання звичайного (ординарного) професора порівняльної філології слов'янських мов, у 1893–1894 навчальному році працював деканом філософського факультету, обирався ректором на 1904–1905 навчальний рік, але через поганий стан здоров'я змушений був відмовитися від цієї почесної посади. З 15 листопада 1884 р. він – член-кореспондент Польської академії знань у Кракові, згодом – дійсний її член. А.Каліна увійшов в історію славістики як видатний учений і громадський діяч, прекрасний педагог, умілий організатор і член або голова багатьох наукових і громадських товариств, а також досвідчений редактор. Це був славіст широкого профілю – не тільки філолог, а й історик, етнограф з глибокими знаннями з класичної філології, славістики та європейського мовознавства, здобутими у європейських університетах.

Все ж у центрі його наукових інтересів були проблеми історії слов'янських мов, особливо польської. Наукову діяльність А.Каліна розпочав у середині 70-х років з

вивчення історичних даних про життя святого Войтеха, опису околиць Югославії, опрацювання статей Магдебурзького права за рукописом близько 1500 р.¹

Літературознавчі праці А.Каліни нечисленні. Вони стосуються переважно польської духовної пісні, звичаїв часів середньовіччя, життя і творчості Яна Кохановського – “*Życie Jana Kochanowskiego*” (Kujter Poznański. 1884. №200, 201, 203, 204) та ін. Варта уваги глибока рецензія на книгу О.Піріна і В.Спасовича “История славянских литератур” (СПб., 1879), вміщена в “*Ateneum*” (Т.18. С.358–371).

Найбільший доробок ученого становлять мовознавчі дослідження. Саме вони принесли йому широке визнання. Дві його лінгвістичні праці були відзначені нагородами (одна “*Historja języka polskiego*” (Т.1. Lwów, 1883) – у Польщі, друга – в Болгарії – “*Studia nad hystoryja języka Bułgarskiego*” (Т.1. Kraków, 1890). Лінгвістичні дослідження А.Каліни мають два основних спрямування: 1) славістичне та 2) полоністичне. Серед публікацій славістичного напрямку виділяються згадані дослідження з історії болгарської мови та “*Przyczynek do historyi konjugacyi słowiańskiej*” (Prace filologiczne. Т.ІІ 1888–1889), виконаний на порівняльному матеріалі. Обидві ці ґрунтовні і об’ємні праці одержали високу оцінку сучасних автору науковців. Для розширення знань про полабську мову вагомою виявилась студія “*Jana Parum Szulcego słownik języka połabskiego*” (Część I. Rozprawy Akad. Um., wydz. filologii. II Seria. 1983. Т.ІІІ. S.1–80; Część II, tamże, t.VI. S.75–78). Зацікавлення викликають також розвідки з циклу про походження слов’янського письма та деякі переклади Кирилом і Мефодієм святого письма на давньоболгарську мову: “*O tłumaczeniu piśma św. na język słowiański przez św. Cyryla i Mefodego*” (Przegląd Powszechny. VІІ. 1885. S.1–11, “*O wynalezieniu piśma słowiańskiego przez św. Cyryla*” (Przegląd Powszechny. XІІ. 1886. S.432–451). Проблемам індоєвропейстики присвячені “*Słowiańskie chindoeurop. k*” (Prace filologiczne. 1888. 11. S.767–785), “*La langue des Tzigane slovaques*” (Posen, 1882).

Особливо плідно учений працював у галузі полоністики, досліджуючи як історію польської мови (фонетику, морфологію, лексику), діалектологію, так і актуальні питання сучасної польської мови, переважно ті, що стосувалися правил орфографії (“*W sprawie pisowni polskiej*” // *Muzeum*. Т.V. 1889 та ін.). До ґрунтовних полоністичних праць належить “*System konjugacyj polskiej*” (Lwów, 1889), “*Historja języka polskiego*”, які відзначаються багатством зібраного з різних рукописних джерел матеріалу і добре продуманою його класифікацією. Ці монографічні дослідження у свій час відіграли позитивну роль у розвитку полоністики, вони використовувалися також у навчальному процесі, але у зв’язку з бурхливим розвитком науки згодом втратили актуальність. За загальноновизнані заслуги ученого в докладному філологічному описанні і публікації старопольських рукописів (“*Komedyja o mięsopuście z rękopisu z początku XVI wieku*”. Prace filologiczne, 1888. Т.ІІ. S.537–573; “*Prostych ludzi w wierze nauka. Dyjalog z rękopisu wieku XVI*”. Prace filologiczne, 1890. Т.ІІІ. S.313–356 та ін.). Інтерес А.Каліни до питань польської діалектології проявився у дослідженні кашубської мови (“*Mowa Kaszubska jako narzecze języka polskiego*” – Prace filologiczne. IV. S.905–936). Взагалі ж з-під пера дослідника вийшла велика кількість ґрунтовних рецензій на вагомні славістичні праці Я.Гебауера, А.Малецького, В.Ягича та інших відомих учених. За змістом і обсягом ті рецензії були розгорнутими науковими дослідженнями. Крім того, професор написав коментар до деяких слів і цілий текст до літери “Т” для словника польської мови Я.Карловича. Йому належать також численні науково-популярні статті.

¹ *Fikel N. Starzycki St. Historyja Uniwersytetu Lwowskiego*. Т.2. Lwów, 1894. S.272–276.

Слід відмітити, що з середини 90-х років А.Каліна захопився етнографією, у 1894 р. заснував у Львові етнографічне товариство (“Towarzystwo ludoznawcze”), у 1895 р. був обраний його президентом, а у 1905 р. – почесним членом. Товариство мало свій друкований орган – “Lud”, ініціатором створення якого і редактором був теж А.Каліна. Він узяв активну участь у III з’їзді польських істориків, на якому ініціював створення окремої етнографічної секції, де доповідав про діяльність керованого ним етнографічного товариства у Відні, Центрального Комітету видавництва народної пісні в Австрії і був членом багатьох громадських організацій. Усе це характеризує А.Каліну як людину творчу.

Як університетський професор, А.Каліна читав студентам лекції, проводив заняття з різних курсів у межах слов’янської філології, частково – індоєвропейістики. З виявлених архівних матеріалів дізнаємося, що професор викладав історію слов’янської філології, порівняльну граматику польської мови, польську дієвідміну, старослов’янську мову, чеську мову, елементарний курс санскриту тощо. На семінарських і практичних заняттях аналізувалися пам’ятки давніх слов’янських мов: старопольської, старочеської та ін. Все ж відомості про викладацьку діяльність професора вимагають доповнення з щорічною і посеместровою деталізацією. При цьому доцільно звернути увагу на зауваження професора К.Нітша про те, що А.Каліна “мав повну свободу у виборі своїх викладів”. Можливо, тут був закид в орієнтації на мовознавчу тематику (для пояснення доцільно пригадати, що в цей час польську літературу на порівняльному слов’янському тлі з великим успіхом викладав професор Р.Пілят, керівник кафедри польської мови і літератури, і частина студентів філософського факультету (В.Брухнальський, І.Свенціцький, К.Студинський, Ф.Крчак та ін.) одночасно були слухачами викладів як А.Каліни, так і Р.Пілята).

Отже, багаторічна науково-педагогічна діяльність А.Каліни у Львівському університеті на славістичній ниві була плідною, різнобічною, вона започаткувала підготовку місцевих кадрів з цієї ділянки знань, сприяла утвердженню славістики у цьому навчальному закладі і зміцненню авторитету Львівського університету у наукових колах Європи.

Після раптової смерті А.Каліни 3 травня 1906 р. постало питання про кандидатуру на завідування кафедрою слов’янської філології. Найвідповіднішим претендентом вважався Францішек Крчек (1869–1916) – славіст, етнограф, доктор філософії з мовознавчої тематики, людина активна, з викладацьким досвідом, широким науковим світоглядом і схильністю до дослідницької і громадської діяльності. Навчаючись в університетах Львова, Праги, Лейпцига і Берліна, він вивчав класичну філологію, полоністику, славістику, германістику, іраністику, санскрит, порівняльне мовознавство і слухав лекції відомих учених Л.Цвіклінського, А.Каліни, Р.Пілята, Я.Гебауера, Я.Зубатого, Е.Віндіша, К.Бругмана, О.Лескіна, Й.Шмібта, Г.Штайнталя. Сучасники вважали Ф.Крчака людиною дуже талановитою, але науково чітко не зорієнтованою. З 1898 р. він був членом мовознавчої комісії Польської академії знань у Кракові, членом низки наукових і громадських організацій у Львові, входив до складу ряду редколегій часописів, мав численні публікації з питань народознавства, польської і чеської літератури, але обмаль лінгвістичних праць не мав ученого звання. Вчена рада і декан факультету запропонували йому підготуватися до габілітації. Дещо раніше професори Краківського університету Я.Лось і Я.Розвадовський рекомендували на завідування кафедрою слов’янської філології Львівського університету їхнього колишнього студента, починаючого перспективного мовознавця К.Нітша. У квітні 1907 р. Ф.Крчек представив габілітаційну працю “Grupy dźwiękowe polskie

tart i cir(z)ć jak odpowiedniki starobułgarskiej trъt oraz ich doniosłość dla odbudowy wokalizmu prasłowiańskiego i praindoeuropejskiego”. У червні 1907 р. він прочитав габілітаційну лекцію “Teoria Pieskera o niewoli prasłowiańskiej w świetle krytyki”. Під час захисту було виголошено дуже негативний відгук на габілітаційну роботу Ф.Крчека, яку написав Я.Розвадовський. Відповідно до рішення Вченої ради, затвердженого міністерською постановою за №137117 від 21 вересня 1908 р., Ф.Крчек одержав звання доцента і з зимового півріччя 1908/1909 р. почав працювати як приват-доцент, викладаючи порівняльну граматику польської мови. На цій посаді, яка його мало задовольняла, залишався три роки, опублікував багато статей різної тематики, головню з питань етнографії й історії літератури, складав літературну бібліографію видавництва польських часописів до кінця XIX ст., написав багато рецензій. Мовознавчих питань вже не торкався, однак упорядкував і підготував до друку рукопис “Граматики польської мови” Р.Пілята (Roman Pilat. Gramatyka języka polskiego. Wykłady uniwersyteckie. Lwów, 1908–1909).

У 1907 р. на посаду керівника кафедри слов'янської філології Львівського університету було запрошено Адама Кринського (1844–1932) – філолога, мовознавця, етнографа, члена мовознавчої комісії Польської академії знань з 1875 р., з 1890 р. – її члена-кореспондента, відомого організатора науки, з 1890 р. – редактора відділу мовознавства і філології “Wielkiej Encyklopedii Powszechniej ilustrowanej”, співредактора ряду інших наукових видань, авторитетного оборонця чистоти польської мови, активного борця за удосконалення польської орфографії, члена багатьох наукових комісій.

Інтенсивна організаторська діяльність А.Кринського принесла йому широку популярність, але обмежувала час на суто наукову працю. Відомий польський мовознавець Т.Лер-Сплавінський писав, що Кринському не дано було відіграти таку визначну роль у науці, як його ровеснику і колезі по Варшавській Головній школі Я.Бодуену де Куртене, але ім'я його стало ніби символом епохи, в якій наука про мову здобула належне місце в житті освідчених верств польського населення. Професор В.Ган в своїй “Хроніці Львівського університету” згадував про А.Кринського як “лінгвіста з гучним науковим ім'ям”, а професор К.Нітш вважав його “символом свідомої турботи про правильність польської мови”.

У 1906 р. А.Кринський вийшов на пенсію, але продовжував працювати: на Наукових курсах у Варшаві він викладав історію польської мови і керував гуманітарною секцією. 1 квітня 1908 р. він одержав звання звичайного професора слов'янської філології Львівського університету. Тут він працював до вибуху світової війни у 1914 р.

7 травня 1908 р. відбулося знайомство А.Кринського з студентами. Вони зустріли професора овацією. Після того, як декан факультету професор Я.Калленбах представив нового керівника кафедри, виступили двоє студентів і радо вітали його, висловлюючи задоволення тим, що після тривалої перерви нарешті відновляться заняття з славістики і полоністики, і пообіцяли підтримувати професора в його науковій роботі і не дати йому відчутти змін в оточенні. Учений вдало обрав тему вступної лекції, присвятивши її загальній характеристиці слов'янських мов, їх розвитку і стосункам між ними (Języki Słowiańskie, ich rozwój i stosunki wzajemne. Lwów, 1908). Ознайомлення з опублікованим текстом показало, що лекція була чітко побудована, а науковий рівень її відповідав тодішньому стану розвитку славістики.

У львівський період своєї творчої діяльності А.Кринський опублікував серію статей загального змісту, як “Język i językoznanstwo” (Ateneum polskie. 1908. T. I. Lwów, 1908); “Szkice językoznanstwa polskiego do początku wieku XIX-ego” (Księga pamiątkowa ku uczczeniu 250-rocznicy Uniwersytetu Lwowskiego. Kraków, 1911), розві-

дки з питань запозичень у мові, впливу латинської мови на польську, з питань культури польського мовлення і правописних норм (наприклад: “Prawidła pisowni polskiej”, 1910), спогади про життя і діяльність А.Каліни, Р.Пілята та інших видатних учених, а також багато заміток з етнографічною і бібліографічною тематикою в “Słowie polskim”. Професор, за свідченням В.Дорошевського, любив наукову працю, вона приносила йому задоволення, душешний спокій, натхнення, була джерелом його духовних сил.

Працюючи у Львівському університеті, А.Кринський приділяв велику увагу організації навчального процесу, розробці і публікації навчальних посібників, не припиняючи при цьому звичної для нього інтенсивної і багатогранної організаторської діяльності. Його підручник “Gramatyka języka polskiego” мав шість видань (друге було відзначене на конкурсі нагородою Польської академії знань), одержав дуже високу оцінку науковців, учителів, студентів, учнів, хоч там були відсутні синтаксис і словотвір. Усі одностайно вказували на добру наукову основу, струнку побудову, чіткий, доступний виклад матеріалу; до того ж явища сучасної польської мови були співставлені з давньопольськими, що викликало у користувача велике зацікавлення. Професор разом із сином Мстиславом написав ще один підручник – “Gramatyka języka polskiego (szkolna)”, який протягом 1908–1927 рр. видавався тринадцять разів, і хрестоматію “Zabytki języka staropolskiego z wieku XIV, XV i początku XVI” (1909–1918). На думку Т.Лера-Сплавінського, це були основні посібники для двох поколінь поляків, що вивчали польську мову в її історичному розвитку, а хрестоматія багато років служила студентам-полоністам єдиним цінним джерелом для вивчення і дослідження давніх текстів, причому хрестоматія “була першим обширним збірником старопольських текстів, який полегшував читання їх для широкого кола шанувальників мови і студентів-полоністів”.

Як університетський професор, А.Кринський викладав студентам-славістам загальнотеоретичні курси і курси спеціального спрямування, а саме: історію слов'янської філології, порівняльну граматику слов'янських мов, старослов'янську мову, порівняльну граматику російської мови, методологію лінгвістичних досліджень. Доречно відзначити педагогічну майстерність професора, надзвичайно сумлінне ставлення до своїх обов'язків і доброзичливість у стосунках із студентами. Заслугою ученого була також добре налагоджена робота славістичного семінару, який почав діяти з зимового півріччя 1909/1910 навчального року відповідно до розпорядження Міністерства освіти і вірувань за №2474 від 18 червня 1909 р. Були виділені кошти для комплектування бібліотеки підручною славістичною літературою, для оплати керівника і нагороди учасників семінару з урахуванням ваги їх самостійної роботи. Так, студент Ян Янув, у майбутньому, в 20–30-ті роки ХХ ст., – керівник кафедри руської (української) філології Львівського університету, за відмінне виконання двох рефератів (з словотвору та лексикології) одержав найвищу винагороду у сумі 75 крон. Отже, семінарським заняттям приділялася велика увага. Вони відбувалися щотижнево по дві години. Під час семінару студенти читали та аналізували старослов'янські тексти, пам'ятки середньовіччя, здійснювали порівняльний аналіз різних редакцій євангельських старослов'янських текстів, обговорювали свої реферати тощо. Реферати виконувалися переважно на матеріалі польських та старопольських текстів.

Характеристика творчої діяльності А.Кринського львівського періоду була б неповною, якби не була згадана його організаційна праця, що, до речі, було типовим для професорів-філологів Львівського університету того часу. А.Кринський, цікавлячись питаннями фольклору та етнографії, почав тісно співпрацювати з народознав-

чим товариством, у 1910–1914 рр. був його головою, входив до складу редакції журналу “Lud”; брав участь у педагогічному конгресі (Львів, 3 листопада 1909 р.) і головував на ньому і т.д.

Таким чином, діяльність А.Кринського як керівника кафедри слов'янської філології була плідною, особливо в дидактичному аспекті.

14 грудня 1913 р. на кафедру слов'янської філології на посаду приват-доцента був зарахований Іларіон Свенціцький. Відповідно до наказу ректора, в його обов'язки входило забезпечення викладання “порівняльної історії слов'янських літератур з особливою увагою до східно- і південно-слов'янських з мовою викладання руською”², тобто українською. І.Свенціцький, в минулому слухач багатьох відомих учених – А.Каліни, О.Соболевського, В.Ягича та ін. – з 1902 р. мав звання доктора філософії, був засновником і директором (з 1905 р.) Національного музею у Львові. На час появи на кафедрі він уже володів великим досвідом наукової, письменницької, музейної, архівної роботи, зокрема в описанні давніх рукописів, опрацюванні діалектних, фольклорних, мистецьких та інших матеріалів. Війна перешкодила університетській діяльності ученого – з червня 1915 р. по лютий 1918 р. він як воєнний заручник Львова перебував у Києві. У період 1914–1918 рр., коли І.Свенціцький входив до штату працівників університету, вийшли з друку такі його наукові і методичні праці: “Галицько-руське церковне малярство XI–XVI вв.” (Львів, 1914), “Praktyczna metoda języka gosijskiego” (Львів, 1915), “Иван Франко” (“Киевская мысль”, 1916), “Основи науки про мову українську” (Київ, 1918), “Новосадський апостол XIV ст.” (НЗТШ, 1918). Перебування І.Свенціцького на кафедрі слов'янської філології було коротким, але вагомим, бо сприяло поглибленню фахової підготовки студентів-славістів у ділянках літератур і культур східних і південних слов'ян.

По закінченні війни, коли Польща стала самостійною державою, Львівський університет одержав ім'я польського короля Яна Казіміра. Кафедра слов'янської філології продовжувала функціонувати у складі філософського факультету. Понад три роки (1916/1917–1919/1920 навчальні роки) її очолював відомий польський мовознавець Казімір Нітш (1874–1958), визнаний авторитет у ділянках польської історичної і сучасної діалектології, діалектної лексикографії, історії польської літературної мови, дослідник польської рими і ряду інших актуальних мовознавчих проблем.

Учений мав широку освіту, основи якої були закладені у Краківському університеті, де він слухав лекції з польського і слов'янського мовознавства і літературознавства, вивчав санскрит. Набуті знання він поглиблював у Празі, Відні, Белграді, Загребі, Софії, Москві, Петербурзі, де зустрічався з багатьма відомими ученими; у Парижі працював у фонетичній лабораторії Руссло. У 1905 р. К.Нітш захистив габілітаційну працю “Stosunki pokrewieństwa języków lechickich”, а з 1910 р. він – надзвичайний професор слов'янської філології Ягеллонського університету (Краків). Ще у 1904 р. К.Нітш був обраний секретарем мовознавчої комісії Польської академії знань, у 1911 р. він – член-кореспондент цієї академії, а з 1924 р. – її дійсний член.

У науковій діяльності ученого чільне місце займають діалектологічні студії. Розпочав він їх у 1901 р., а далі наполегливо і послідовно опрацьовував один за одним діалекти польської мови і досить швидко дійшов до їх угруповань: “Próba ugrupowania gwar polskich” (Rozprawy Akad. Um. Wydział filol. T.46. Kraków, 1910); науково-популярне видання “Mowa ludu polskiego” (Kraków, 1911). К.Нітш перший у Польщі почав вводити діалектні карти, ізоглоси, застосовувати так звану “міжслівну фонети-

² Львівський університет імені Івана Франка. Особова справа І.С.Свенціцького. №124.

ку” і дав чітке визначення сутності понять “мова” і “діалекти”. Основна його праця – “Dialekty ludu polskiego” (Encyklopedia polska. T.III. Kraków, 1915). У ній викладена концепція автора і представлений опис польських діалектів. К.Нітш був також істориком польської мови, учасником дискусій про походження польської літературної мови, про польську нормативну вимову і правопис, дослідником історії польської рими тощо.

У Львівському університеті він започаткував новий напрям у діалектології – географію слів, основи якої викладено у статті “Z geografii wyrazów polskich” (1918), написаній на основі анкетних матеріалів, одержаних від учителів шкіл різних місцевостей Польщі. Як університетський професор К.Нітш читав лекції з мовознавчої тематики і керував славістичним семінаром. У перші роки своєї праці в університеті вчений викладав дисципліни, орієнтовані переважно на порівняльно-історичне вивчення польської мови: “Історично-порівняльна морфологія польської мови” (чотири години на тиждень), а на семінарі (одна година) відбувалося читання старопольських і старослов'янських текстів. У книзі “Ze wspomnień językoznawcy” таке тематично вузьке спрямування своїх викладів професор пояснив тим, що тоді професори кафедри польської мови і літератури “normalnie wykładali wyłącznie literaturę”. Спостерігаючи недоліки у викладанні польської мови, він разом з професором А.Гавронським відстоював думку про відкриття окремої кафедри польської мови, що і сталося у листопаді 1919 р. А тим часом К.Нітш значно розширив тематику своїх викладів, запропонувавши курси лекцій з староцерковнослов'янської мови, з історії слов'янської філології, огляду слов'янських мов, наголосу у слов'янських мовах, огляду граматики руських (тобто східнослов'янських) мов, кашубської мови. Із раніше читаних курсів зберігалася історично-порівняльна морфологія польської мови у зв'язку з історією слов'янської філології. У весняному і літньому триместрах 1920 р. К.Нітш у Львівському університеті вже не викладав. Він вирішив залишити Львів і повернутися у Краківський університет, про що було прийнято рішення вченої ради факультету 10 березня 1920 р.

Підведемо підсумок. Протягом перших тридцяти років існування кафедри слов'янської філології на ній працювали визначні науковці, організатори науки, діячі культури. Кожен із них визначав основні напрями діяльності кафедри на певний період. Однак важливо, що їхніми спільними зусиллями були закладені міцні науково-педагогічні традиції, скеровані на порівняльно-історичне вивчення слов'янських мов, літератур, культур, зроблено вагомий внесок у наукову, дидактичну і загальнокультурологічну скарбницю, у підготовку висококваліфікованих спеціалістів-філологів, частина з яких – О.Колесса, І.Свенціцький, К.Студинський, Я.Янув та ін. – продовжила справу своїх професорів у рідній Alma mater.